

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№64

4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**INNOVATIVE
RESEARCH
IN SCIENCE
AND ECONOMY**

APRIL 1-3, 2026
BRUSSELS, BELGIUM

2. Берегова Н., Федорчук П. Вплив сімейного виховання на формування особистості дитини. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2020. Випуск 6. С. 10–15. URL: http://psy-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/6_2020/4.pdf
3. Писарчук О. Т., Руденський Р. Є. Основи дошкільної педагогіки: навч. посібн. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. 162 с. URL: <https://salo.li/5f6181d>
4. Подкопаєва Ю.В. Вплив сімейних цінностей на формування духовності особистості дитини. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць. 2019. № 9. С. 323–334. URL: <https://journals.uran.ua/index.php/2227-6246/article/view/161926>
5. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти), нова редакція: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovooho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ КОРОТКОСТРОКОВИХ КУРСІВ: ПОЄДНАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ТА МЕТОДУ ЗАНУРЕННЯ

Ільченко Анна Іванівна
доктор філософії, доцент
Кафедра мовної підготовки
Факультет лідерства
Інститут воєнно-морських сил
Одеська національна морська академія, Україна

В умовах активної інтеграції Збройних Сил України до структур НАТО та проведення спільних багатонаціональних операцій, виникає гостра потреба у швидкій підготовці військовослужбовців до взаємодії англійською мовою. Традиційні академічні програми, розраховані на семестрове навчання, часто не відповідають оперативним потребам. Виникає парадокс: необхідно досягти відчутного підвищення рівня за шкалою STANAG 6001 (наприклад, перехід від рівня 1 до рівня 2) у стислі терміни короткострокових курсів (від 4 до 12 тижнів). Вирішення цієї проблеми лежить у площині інтенсифікації навчального процесу через синергію комунікативного підходу (Communicative Language Teaching — CLT) та методу повного або часткового мовного занурення (Immersion).

1. Концептуальні засади інтенсифікації: Прагматична відмова від «General English»

Головною умовою ефективності короткострокового інтенсивного курсу є жорстка дидактична фільтрація навчального контенту. У парадигмі інтенсивного навчання інтенсифікація трактується не як механічне збільшення обсягу інформації, що подається за академічну годину, а як максимальна концентрація на цільових комунікативних потребах аудиторії. Фундаментом цього процесу виступає попередній глибокий аудит потреб — Needs Analysis, який дозволяє відсікти нерелевантний матеріал та сформуванати життєздатну архітектуру курсу.

1.1. ESP (English for Specific Purposes) та EMP (English for Military Purposes) як методичний фундамент В умовах дефіциту часу навчальна програма має будуватися виключно на лінгвістичних матеріалах, що безпосередньо корелюють із майбутніми операційними завданнями слухачів.

Маргіналізація загальноживаної лексики: Побутова лексика та загальносоціальні теми (туризм, хобі тощо), притаманні традиційним курсам General English, мають бути повністю вилучені або зведені до абсолютного мінімуму.

Пріоритезація цільового термінологічного апарату: Основний фокус зміщується на оперативну лексику. Надзвичайно ефективним інструментом на цьому етапі є інтеграція до навчального процесу спеціалізованих англо-українських глосаріїв військової та військово-морської термінології. Робота з такими глосаріями з перших днів курсу забезпечує точність розуміння специфічних понять, необхідних для опрацювання документації НАТО, навігаційних попереджень чи технічних мануалів, де синонімічна варіативність є неприпустимою і може призвести до фатальних помилок.

1.2. Синтаксична компресія та функціональна граматики Короткострокові курси вимагають категоричної відмови від лінійного академічного вивчення всієї граматичної системи англійської мови. Натомість застосовується підхід функціональної граматики, що обслуговує конкретні військові комунікативні інтенції.

Мінімізація теоретичного навантаження: Глибокий теоретичний аналіз складних та рідковживаних у військовому дискурсі граматичних конструкцій (наприклад, Future Perfect Continuous або складних інверсій) вилучається з робочої програми задля економії часу.

Фокус на операційних синтаксичних патернах: Навчання концентрується на граматичних явищах, які забезпечують комунікативну швидкість та синтаксичну компресію — максимальну лаконічність і чіткість. До автоматизму відпрацьовуються:

Імперативні конструкції (Imperative Mood) — для миттєвої віддачі наказів, бойових розпоряджень (зокрема команд на рулі чи під час тактичного маневрування) та інструктажів.

Пасивний стан (Passive Voice) — для складання формальних стандартизованих звітів (SITREP, AAR), де фокус уваги зміщується з виконавця безпосередньо на подію, об'єкт впливу або досягнутий результат.

Модальні дієслова епістемічної необхідності — для чіткого вираження ступеня ймовірності подій у розвідувальних зведеннях (Intelligence Reports) та коректного формулювання запитів у штабній взаємодії.

2. Синергія комунікативного підходу та методу занурення: Мультиплікатор навчальної ефективності

В умовах жорсткого дефіциту часу ізольоване застосування традиційних методик не дає бажаного результату. Оптимальною стратегією інтенсифікації є створення синергетичного ефекту через об'єднання комунікативно-прагматичного підходу (Communicative Language Teaching — CLT) та методу штучного мовного занурення (Immersion Method). За такої парадигми іноземна мова перестає бути самостійним об'єктом академічного вивчення і повністю переходить у статус виключно прикладного інструменту для виконання фахових завдань (наприклад, несення вахти, координації дій підрозділу чи навігаційного планування).

2.1. Комунікативно-прагматичний фокус у військовій лінгводидактиці (CLT)

Специфіка військової та військово-морської комунікації вимагає кардинального перегляду критеріїв оцінювання мовленнєвої діяльності. Комунікативний підхід у цьому контексті диктує безапеляційне зміщення дидактичного акценту з абсолютної правильності лінгвістичної форми (Accuracy) на ефективність та безперервність передачі змісту (Fluency) і досягнення оперативної мети (Task Achievement).

Толерантність до лінгвістичної невизначеності (Tolerance of Ambiguity): У реальних бойових умовах чи під час морських походів аудіовізуальна інформація рідко надходить в ідеальному вигляді. Слухачі цілеспрямовано навчаються працювати в умовах високого когнітивного навантаження: виокремлювати критично важливу інформацію (наприклад, координати цілі, курс або позивний) із радіоперехоплень чи доповідей, що супроводжуються акустичними перешкодами, статичним шумом (VHF radio static) або вимовляються з сильним ненормативним акцентом.

Розвиток компенсаторних стратегій (Top-Down Processing): За умови зустрічі з незнайомою лексикою військовослужбовці тренуються не зупиняти процес комунікації, а миттєво застосовувати навички рецептивного вгадування контексту на основі загальної ситуаційної обізнаності (Situational Awareness).

2.2. Моделювання операційного середовища (Метод імерсії)

Оскільки фізичне занурення в автентичне англійське середовище під час короткострокових курсів на території власної країни є неможливим, єдиним ефективним рішенням стає концептуальна трансформація навчального простору. Стандартна аудиторія перетворюється на симуляційний простір — тактичний оперативний центр (TOC), капітанський місток (Navigation Bridge) або бойовий інформаційний пост (CIC).

Імператив "English Only Policy" (Когнітивна ізоляція): Впроваджується безальтернативна заборона на використання рідної мови під час виконання будь-яких практичних завдань. Це створює штучний контрольований стрес, який руйнує психологічний бар'єр перекладу «в голові» і змушує мозок слухача швидше формувати прямі нейронні зв'язки між дією та іншомовним концептом.

Task-Based Language Teaching (TBLT) як механізм реалізації: Традиційні вправи формату «прочитай та переклади» замінюються алгоритмічними військовими завданнями. Навчальний процес будується навколо виконання конкретної місії (Task). Наприклад, замість вивчення теми «Погода», слухачі отримують завдання прийняти англomовне навігаційне попередження (NAVAREA) і прокласти безпечний маршрут на карті. Замість вивчення лексики «Зброя» — провести англomовний брифінг для доглядової команди (VBSS — Visit, Board, Search, and Seizure).

Стандартизація через глосарії: Для того, щоб метод занурення працював без збоїв і не призводив до хаосу, саме на етапі виконання завдань TBLT слухачі спираються на заздалегідь розроблені стандартизовані глосарії військової та військово-морської термінології. Це забезпечує єдність концептуального апарату всіх учасників симуляції.

3. Практичні інструменти реалізації гібридної методики в умовах інтенсивного навчання

Для досягнення максимального лінгвопрагматичного результату в умовах жорсткого дефіциту часу (від 4 до 12 тижнів), гібридна методика вимагає категоричної відмови від класичного інструментарію на користь специфічних дидактичних рішень. Рекомендується інтеграція наступних практичних інструментів:

А. Лексикографічне забезпечення: Цільові термінологічні глосарії як когнітивна опора У форматі короткострокових інтенсивних курсів механізм поступового, природного накопичення пасивного словникового запасу є недієздатним. Оптимізація когнітивного навантаження слухачів досягається через превентивне використання заздалегідь укладених, вузькоспеціалізованих англо-українських глосаріїв військової та військово-морської термінології.

Лінгвістичне «риштування» (Scaffolding): Глосарії, що містять не лише ізольовані терміни, а й тактичні аббревіатури НАТО, управлінські колокації та протокольні фрази радіообміну, слугують первинною ментальною опорою. Вони дозволяють зняти лексичний бар'єр ще на етапі підготовки (Pre-task phase), вивільняючи когнітивний ресурс слухача для безпосередньої комунікативної практики під час заняття.

Б. Імерсивні симуляції професійної діяльності (Role-Plays, Tabletop Exercises & Wargaming) Комунікативна практика має бути повністю позбавлена абстрактних діалогів. Натомість впроваджуються жорстко регламентовані рольові сценарії, які відтворюють реальні операційні алгоритми та формують професійну процедурну пам'ять (Procedural Memory).

Стрес-орієнтоване моделювання: Симуляції конструюються таким чином, щоб створити контрольований штучний стрес, змушуючи військовослужбовця миттєво активізувати оперативну лексику.

Приклади імерсивних сценаріїв:

Проведення стандартизованого радіообміну під час тактичного маневрування ескорту (Tactical Maneuvering Board).

Формування термінової доповіді про боротьбу за живучість корабля (Damage Control SITREP) в умовах імітації критичних пошкоджень.

Координація дій доглядової команди та комунікація з судном-порушником під час операцій з перехоплення на морі (Maritime Interdiction Operations — MIO).

В. Інтеграція автентичних оперативних документів (Authentic Task-Based Materials) Навчальні підручники, навіть спеціалізовані, часто відстають від сучасних реалій поля бою або штабної культури. Фундаментом для читання та аудіювання має стати виключно реальна, неадаптована документація армій країн НАТО.

Ефект подвійного призначення (Dual-Use Learning): Робота з автентичними матеріалами забезпечує не лише лінгвістичний прогрес, а й глибоке розуміння штабних процедур (Staff Procedures) країн-партнерів. До навчального процесу обов'язково інтегруються:

Стандартні угоди НАТО (STANAGs) та тактичні публікації (Allied Tactical Publications — ATPs).

Оперативні накази (OPORD — Operation Order) та фрагментарні розпорядження (FRAGO), де відпрацьовується навичка швидкого вилучення критичної інформації (Skimming and Scanning).

Навігаційні попередження (NAVAREA) та англійські метеорологічні зведення для відпрацювання точності рецептивних навичок.

Висновки

Інтенсифікація мовної підготовки військовослужбовців на короткострокових курсах є можливою лише за умови радикального перегляду традиційної парадигми викладання. Поєднання комунікативного підходу з імерсивними симуляційними сценаріями та застосуванням вузькоспеціалізованих термінологічних глосаріїв дозволяє подолати дефіцит часу. Такий підхід трансформує навчальну аудиторію в операційне середовище, де англійська мова стає природним інструментом виконання бойових та штабних завдань, що безпосередньо впливає на рівень взаємосумісності підрозділів.

Список використаних джерел

1. Levytska A. Changes in english grammar under the influence of text messaging and social media XXXVII international scientific and practical conference «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» September 4-6, Bergen, Norway 2024. 127-133 р. див
2. Levytska A. English Language in the Digital Literacy Era Challenges for Teaching and Learning XXXVIII international scientific and practical conference «Development of Modern Science: State, Problems and Prospects» September 11-13 Brno, Czech Republic 2024. с.151-154 див
3. Levytska A. Linguistic rubicon: Can artificial intelligence be a bearer of language? Modern trends in the development of economy, technology and industry 15/02/2024 Canada, Toronto – с. 114-115 див
4. Ільченко А.І. Англійська мова як складова бойової спроможності: трансформація підготовки офіцерів ЗСУ в реаліях сучасної війни Modern science: research, economy, and innovation. Collection of Scientific papers with proceeding of the